

REN VERDI

2022

NORSIRK

Innhold

Leder	3
Brenna EE-avfall på avveie	4
Resultater 2021	8
Emballasjekurset	11
Leteng	14
Foxway og OPT	16
Bærekraftsgruppe	18
REPOWER	20
Viteboks	22
Sommerstudenter	24
Ansvarlig markedsføring av emballasje	28
Stena har kjøpt Swerec	30
Diverse nyheter og fakta	32
Om Bærekraftsrapportering	34
Miljøstipend Restarters og Battkomp	38

Norsirk ivaretar produsentansvar på elektriske og elektroniske produkter, på alle typer batterier samt på emballasjetypene glassemballasje, metallemballasje, plastemballasje, kartongemballasje, emballasje av EPS og brun papiremballasje.

Selskapet er ISO sertifisert både etter 9001 og 14001, og myndighetsgodkjente for alle tre produsentansvarsordningene.

Norsirk er et viktig returselskap

Vi har pløyd markeder som har vært preget av monopoler og lite nyskaping. Vi leverer gjenvinningstall og ombrukstall som ligger i tet både i Norge og Europa.

Noen av høydepunktene fra 2021 er:

- 9 av 10 kunder vil anbefale oss til andre
- God vekst i antall kunder, særlig innen produsentansvar på emballasje, hvor vi vokste med hele 47% i fjor
- 48% materialgjenvinning på emballasjeplast i 2021
- Ingen har satset mer på ombruk av elektriske produkter og komponenter enn Norsirk. Sammen med gode samarbeidspartnere står vi for over 91% av ombruken innen IKT-utstyr i Norge. Vi leverer også godt på ombruk av andre EE-produkter, samlet står vi for 63% av all ombruk i 2021
- Materialegjenvinningsgraden på EE-avfall er på 79%. Jern, aluminium, gull, sølv og kobber er eksempler på metaller vi sørger for å gi et nytt liv. Gjennom produsentansvaret våre kunder tar gjennom Norsirk, sørger vi for sirkulærøkonomi i praksis

I rapporten kan du lese mer om ombrukssatsingen og våre samarbeidspartnere, både om hvordan Foxway arbeider med brukte mobiler og IT-utstyr, om hvordan Power har satset på eget ombrukssalg i butikkene sine. I Bergen er og ombruk på agendaen, med et samarbeid mellom Electrotec og BIR. Flere batterier må også ombrukes, og derfor har vi gitt miljøstipendet i år til Battcomp for at de nettopp skal se på hvordan flaskehalser kan fjernes for nettopp mer ombruk.

Norsirks produsentansvarskunder kan være trygge på at også i årene som kommer skal vi være i tet i levering på ombruk – og andre krav som kommer fra myndighetene i Norge og i EU.

God lesning.

Stig Ervik
Administrerende Direktør i Norsirk

EE-kriminaliten i Norge kartlagt

På oppdrag fra returselskapene i Norge har en privatetterforsker dokumentert tyveri av EE-avfall og fulgt produktene til både ulovlig håndtering i Norge og gjenbruk i utlandet.

Våren 2022 kom rapporten «EE-avfall på avveie», som viser hvordan returpunktene hos elektronikkforhandlerne plyndres systematisk over hele landet. Det er privatetterforsker Johnny Brenna som i to og et halvt år har kartlagt problemet på oppdrag fra Norsirk og resten av bransjen i Norge.

– Selv om vi er store tilhengere av gjenbruk, handler dette om at produktene hører til verdikjeden som returselskapene er en del av, og ikke som valuta for kriminelle i Øst-Europa og Afrika. EE-avfall kan i mange tilfeller gjenbrukes, og hvis ikke skal de material- og energigjenvinnes på forsvarlig vis. Det skjer ikke med produktene som fraktes ut av landet eller selges til enkelte spesifikke norske skraphandlere, sier Stig Ervik, administrerende direktør i Norsirk.

«Dagens gode tilgjengelighet er en stor fordel for forbrukerne, men samtidig en økonomisk byrde for forhandlerne og kjedene.»

Organisert kriminalitet

Gjennom spaning fra 2019-2022 har Brenna dokumentert at stjeling av EE-avfall er velorganisert aktivitet med liten konsekvens for de som profiterer på det. Videre er det åpenbart at sikring av returpunktene er den beste måten å hindre at EE-produkter som skulle gått til ombruk eller gjenvinning blir avfall på avveie.

Han mener at det er et sett med endringer som skal til for å løse utfordringene.

Ansaret ligger hos myndighetene og avfallsbesitterne

Elektronikkforhandlerne stopper tyveriene effektivt i det øyeblikket de sikrer returpunktene. Så lenge andre nærliggende kilder ikke er sikret, flytter «plukkerne» seg bare videre, så Brenna er ikke uten videre optimist med tanke på snarlig bedring.

– Vi har dokumentert problemet, og alle parter er enige om at det er et problem og at noe må gjøres. Og alle impliserte sier de skal ta affære når tematikken får oppmerksomhet. Det som mangler er at den rette aktøren faktisk tar ansvaret og løser flokene. En av løsningene jeg kan se for meg er andre, organiserte innsamlingspunkter som har dette som sin kjernevirksomhet. Dagens gode tilgjengelighet til returpunkter er en stor fordel for forbrukerne, men samtidig en økonomisk byrde for forhandlerne og kjedene. Alternativt må myndighetene ta et større kontrollansvar og sanksjonere der det ikke er sikret i henhold til forskrift, sier Johnny Brenna.

Han peker også på problemet med at ansatte hos forhandlerne trues når de prøver å hindre tyvene på returpunktene.

– Det er jo helt uholdbart at butikkansatte skal bli utsatt for trusler på jobb. At det ikke bekymrer personalansvarlig i en stor kjede mer er meg en gåte, sier den tidligere politimannen.

I arbeidet med å kartlegge omfanget av tyverier av EE-avfall har vi sett på følgende: Er det geografiske forskjeller, og hvem står bak? Er det tilfeldige personer, eller er tyveriet organisert?

Prosjektet har også ønsket å undersøke hva som skjer videre med det EE-avfallet som stjeles fra disse returpunktene. Blir produktene gjenbrukt i Norge, kastes de usortert sammen med annet avfall eller eksporteres det ut av Norge?

Vi har observert at avfallet ofte står usikret, ikke er avlåst og er uten tilstrekkelig med vakthold. Dette blir en ulovlig del av håndteringen av EE-avfall med mange negative sider, som bryter med den regulerte EE-avfallshåndteringen.

Det norske lovverket er klart: Det er forbudt å ta utrangerte EE-produkter fra godkjente returpunkter, det er forbudt å eksportere avfall som produkter, og det er forbudt å eksportere miljøfarlig avfall til utviklingsland. Begrunnelsen er at slik virksomhet bl.a. kan føre til økt utslipp av miljøgifter, lavere

gjenvinningsgrad og bidrar til svart økonomi. Den reduserer også lønnsomheten til de lovlidige aktørene i gjenvinningsmarkedet som prosjekteierne er en del av. Lønnsomheten reduseres fordi de mest profitable elementene tas ut av verdikjeden.

Gjennom flere medieoppslag de siste årene har det gjentatte ganger blitt dokumentert at det stjeles EE-avfall fra returpunktene. NRK Brennpunkts dokumentar Søppelsmuglerne, som ble publisert høsten 2019, dokumenterte at norsk EE-avfall eksporteres til land i Afrika og selges der.

Problemstillinger som tas opp i rapporten er som følger:

1. Hvorfor skjer dette, når lovverket er så tydelig?
2. Hva er konsekvensene av dette for miljøet?
3. Er det mulig å peke på tiltak som kan bedre situasjonen?

Sammendrag

Prosjektet «EE-avfall på avveie» har gjennom omfattende spaning og observasjoner i 2,5 år dokumentert at tyveri av utrangert elektrisk og elektronisk avfall fra returpunkter er meget utbredt.

Vi har avdekket en organisert og styrt virksomhet, der ulike nettverk har arbeidere som jobber systematisk med å overvåke og stjele kastet EE-avfall ved elektrokjedenes returpunkter, frakte varene ut av landet og selge det i Romania, Litauen og Nigeria.

- Kilder i politi og tollvesen, og mediasaker, viser tydelig at denne virksomheten gjerne også er koblet til annen type vinningskriminalitet, samt smugling, som innførsel av illegale piller og alutasmugling.

- Innlevert EE-avfall står ofte usikret og uvoktet hos elektrokjedene. Organiserte nettverk av «plukkere» jobber systematisk ved utvalgte returpunkter. Nettverkene overvåker returpunktene på dagtid, slik at når «nye varer» settes ut, står de klare med tomme biler og folk settes i arbeid med å plukke det mest verdifulle EE-avfallet i burene.

- Aktørene som stjeler EE-avfall har i hovedsak bakgrunn fra Romania, Litauen og Polen. Deres hovedmål er returpunktene til elektrokjedene Elkjøp, Power, Skousen og Elon, samt industriområder og andre steder der produkter og avfall er tilgjengelig.

- Ved hjelp av GPS-detektorer på utvalgte produkter har vi dokumentert at stjålet EE-avfall fra returpunktene blir eksportert til andre land: Nigeria, Romania og Litauen. Noe av avfallet blir levert til skraphandlere i Norge, som skrapper det usortert sammen med annet avfall. En del av EE-avfallet omsettes også på arbeidsbrakker til østeuropeiske arbeidere. Vi ser også eksempler på at bruktbutikker i Norge stjeler EE-avfall fra returpunktene.

- Pandemien og innreisebegrensningene førte til en markert nedgang i antall «plukkere» av EE-avfall hos returpunktene. Da innreiserestriksjonene ble sluppet gradvis opp høsten 2021, så vi at aktiviteten ved returpunktene tok seg opp igjen. Observasjoner foretatt i februar og mars 2022 viser at nettverkene av plukkere fra Romania nå har returnert ved elektrokjedenes returpunkter. Polske plukkere, derimot, er nærmest fraværende.

- Vi ser også at noen av elektrokjedene har bedret sikringstiltakene sine det siste året, slik at EE-avfall blir låst inn og det er vanskeligere for utenforstående å ta dette. Ved disse returpunktene er de organiserte plukkerne borte.

- Det er ikke blitt gjort funn som indikerer at stjeling av EE-avfall er et like stort problem hos de kommunale avfallsstasjonene. Disse har sikret avfallet bedre enn de fleste elektrokjedene.

Fra rapporten

Anbefalte tiltak til myndighetene:

- Tydeliggjøre og konkretisere kravene i forskriften til sikring mot tyveri for forhandlere og kommunale mottak. Det er i dag et stort tolkningsrom, og det burde heller være mer tydelig hva som kreves basert på hva vi ser fungerer godt i praksis.
- Vi ønsker oftere tilsyn av aktørene i verdikjeden. Tilsyn har effekt, men når det er mange år mellom hver gang tilsyn blir gjennomført får det kortvarig virkning. Hvordan til-syn utføres og resultatene av tilsyn bør i større grad være standardisert ut fra objektive og tydelige kriterier.
- Hvilke konsekvenser brudd på forskriften får burde i større grad vært konkretisert og systematisert.

Anbefalte tiltak til for handlere med mottak:

- Det må sikres, bemannes og ryddes.
- Innføre tydeligere interne rutiner og kontroll hos de enkelte mottakene.
- På noen sentrale plasser kunne det vært gunstig om forhandlerne i et område gikk sammen om et felles mottak med gode rutiner.

Rapportering og dokumentasjon

Norsirk ivaretar innsamling av produsentansvarsavfall, miljøsanering, gjenvinning, dokumentasjon av disse oppgavene og rapportering til Miljødirektoratet, på vegne av sine kunder.

Emballasjeteamet til Norsirk rapporterer 2 ganger i året til direktoratet, til forskjell fra hva det står i forskriften, siden Norsirk fortsatt er en «ny» aktør på dette markedet.

Teamet som sørger for innsamling og gjenvinning av kasser elektronikk rapporterer også 2 ganger i året til myndighetene. For batterier har det kun vært rapportering på innsamling og gjenvinning en gang pr år, men i EUs forslag til ny forordning, melder de at rapportering skal gjøres 2 ganger årlig også der.

Tallmaterialet er i tillegg underlagt revisjon av godkjent revisor, og gjennom ISO-sertifiseringene til

Norsirk blir også tallgrunnlaget ettergått. Dette innebærer for alle som tar produsentansvar gjennom Norsirk at dere kan være trygge å statistikken som vi presenterer i våre årlige rapporter.

Høydepunktene for 2021 er at på plastemballasje ligger vi godt an med 48% materialgjenvinning. I tillegg så viser satsingen som gjøres på ombruk at vi lykkes. I 2021 stod Norsirk sammen med våre samarbeidspartnere for 91% av Norges totale ombruk av IKT-utstyr.

EMBALLASJE

Resultatene for innsamling og gjenvinning av emballasje (både husholdningsavfall og næringsavfall) gjennom Norsirk var i 2021:

Fraksjon	Materialgjenvinning	Energigjenvinning	Innsamlingsgrad
Brunt papir:	71%	29%	75%
Emballasjekartong:	63%	37%	73%
Emballasjeplast:	48%	52%	124%
Emballasje av EPS:	69%	41%	77%
Glassemballasje:	63%		66%
Metallemballasje:	93%	7 %	106%

EE-AVFALL

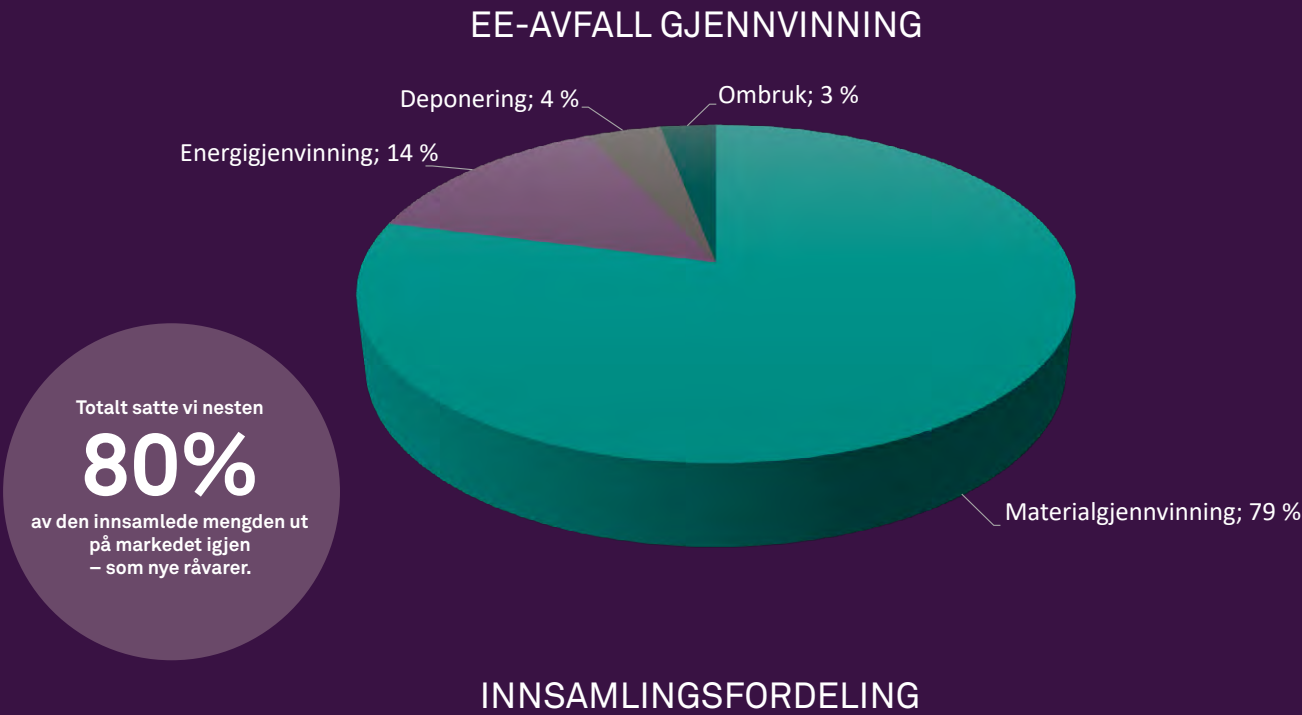
Innsamling og gjenvinning av EE-avfall

Totalt 47 9955,35 tonn elektrisk og elektronisk avfall ble hentet inn fra hele Norge i 2021 av Norsirk og samarbeidspartnerne Stena Recycling og Revac.

Hele 79,17% av den innsamlede mengden ble til nye råvarer. 13,8% ble energigjenvunnet.

Noen fraksjoner er vi forpliktet til å legge på deponi, så som kvikksølv, berylliumskomponenter, asbestholdige komponenter og noen andre. Til sammen 3,59% ble lagt på deponi.

Innen ombruk av særlig store hvitevarer og IKT-utstyr er det spennende å publisere resultatene – hele 3,44% av av totalt innsamlet mengde ble ombrukt gjennom Norsirk og våre samarbeidspartnere.

BATTERIER

Materialgjenvinningen av samlet mengde batterier er på 77,24%

Batterikategoriene Norsirk samler inn er bærbare batterier, industribatterier og blybatteri. Disse batteriene gjenvinnes etter at de sorteres i følgende batterikjemier:

- Alkaliske batterier
- Blybatterier
 - Litium-ion batterier (oppladbare)
 - Litium primære batterier (ikke oppladbare)
- Nikkel-metallhydridbatterier
- Nikkel kadmium batterier
- Knappceller
- Andre batterier

Hver batterikjemi materialgjenvinnes hos et dedikert gjenvinningsanlegg i Europa. Det er svært viktig at sorteringen er god, slik at man unngår kryss-kontaminering og påfølgende forurensing.

Fra batterikjemiene gjenvinnes det hovedsakelig:

- Bly
- Plast (PP/ABS)
- Sink
- Mangan
- Kobolt
- Nikkel
- Kobber
- Aluminium

Emballasjekurs mai 2022

En av hovedoppgavene til fagsjefene i Norsirk er å holde seg i forkant av utviklingen på sine områder. I mai arrangerte vi et emballasjekurs for å oppdatere kunder og samarbeidspartnere på utviklingen og kravene innenfor emballasjeoptimering, avfallsreduksjon og miljøgifter.

Produsenter og importører av emballasje plikter å rapportere om sitt arbeid innen emballasjeoptimering og avfallsreduksjon til Miljødirektoratet. Gjennom en spørreundersøkelse blant kundene sine samler Norsirk nødvendige data i en felles rapport, og målet med seminaret var å øke kunnskapen og skape engasjement for datainnsamlingen til årets rapport.

Temaene for kurset faller innunder produsentansvaret som norske bedrifter er pålagt å ta for å kunne bidra til å nå FNs bærekraftsmål og EUs

ambisjoner om sirkulærøkonomi. I tillegg spiller reduksjon av karbonfotavtrykket en avgjørende rolle for konkurranseevnen i næringslivet.

Produsentansvar og avfallsforskriften

Fagsjefen for emballasje i Norsirk, Eva Therese Maritdatter, innledet om produsentansvar og avfallsforskriften, hvor kapittel 7 regulerer emballasje. Forskriftens formål er å redusere miljøproblemer forårsaket av emballasje når det brukes og når det blir avfall, samt å øke ombruk og materialgjenvinning. Dette kan oppnås gjennom en rekke tiltak.

Eva peker spesielt på krav til utforming og design av emballasjen for å optimalisere for gjenvinning:

- 1) **Krav til emballasje:** Optimal vekt og volum, egnet for ombruk eller materialgjenvinning, minimalt innhold av skadelige og farlige stoffer.
- 2) **Krav til at emballasjen egner seg for ombruk og til slutt gjenvinning.**
- 3) **Egnethet for sirkularitet:** Materialgjenvinning, energiutnyttelse, kompostering, bionedbrytbar emballasje.

EU-standarder

I dag finnes det seks harmoniserte CEN-standarder, som omhandler minimering, ombruk og gjenvinning. Disse er fra 2004 og vil mest sannsynlig bli påvirket av endringer i emballasjedirektivet. Hvis emballasjen samsvarer med gitte harmoniserte standarder offentliggjort i EU eller nasjonale standarder regnes de grunnleggende kravene i vedlegg 1 som overholdt.

Hun anbefaler våre Norsirk-kundene å være medlem i Emballasjeforeningen fordi dette er komplekse temaer å ha full oversikt over på egenhånd. Ett eksempel er EU-krav sett opp mot nasjonale krav.

Avfallsforskriften kapittel 7 – §7- 6: Plikt til avfallsforebygging

Produsenter skal arbeide for avfallsforebygging og iverksette helhetlige tiltak før emballasje blir avfall. Disse skal redusere avfallsmengde, innholdet av skadelige stoffer i emballasjen og minimere skadelige virkninger av avfallet på miljøet og mennesker.

Miljødirektoratet kan fastsette nærmere retningslinjer for arbeidet med avfallsforebygging. Det har de ikke gjort per nå.

Rapporten som Norsirk skal levere årlig baseres på data fra kundene, og inneholder informasjon om:

- Innsats for og resultater av avfallsforebygging
- I hvilken grad de grunnleggende kravene til emballasje møtes
- Oversikt over tiltak, kompetanse og informasjon
- Utviklingen i emballasjemengde sammenlignet med foregående år
- Videre planer for avfallsforebygging

Produsentens plikter

Videre hadde Hege Rooth Olbergsveen, seksjonsleder seksjon for sirkulærøkonomi i Miljødirektoratet en gjennomgang av deres forventninger til produsenter. Hun snakket om EUs grønne giv og hvorfor sirkulærøkonomi er så viktig for å nå FN's bærekraftsmål, redusere klimautslipp, redusere press på miljø og råvareuttak, samt for å bygge norsk og europeisk økonomi.

EUs overordnede visjon er at all emballasje skal være designet for kostnadseffektiv ombruk og materialgjenvinning i 2030, og det innebærer nye skjerpede europeiske krav. Miljødirektoratet holder også på å utarbeide nye anbefalinger for materialgjenvinning i Norge. I et nøtteskall skal produsentansvaret støtte opp om en sirkulær økonomi, overholde EU-krav og være fremtidsrettet og robust.

Gjenvinning og miljøgifter

Ordet gikk så over til Leif Karlsson, VD i plastgjenvinningsselskapet Swerec. Karlsson redegjorde for hva som skjer videre med fraksjonene i deres anlegg, mens Hans Peter Arp, fra Norges geologiske undersøkelse tok for seg miljøgifter i emballasje og ga råd om hvordan produsenter bevisst kan redusere miljøgiftene

i emballasjen sin. (Han viste også til forskning og forklarte kjemiske egenskaper av ulike giftstoffer som brukes eller har blitt brukt i emballasje.)

Bærekraftig emballasje

Anastasiia Moldavska, bærekraftsansvarlig i Norsirk, snakket om bærekraftig emballasje og EUs Handlingsplan for sirkulær økonomi. Hun forklarte flere tiltak der produsentene kan bidra, som reduksjon av overemballering og emballasjeavfall, bedre design for ombruk og gjenvinning, reduksjon av komplekse emballasjematerialer, reviderte merkingskrav av emballasje, reviderte regler for emballasje for matkontakt og for drikkevarer.

Moldavska gikk til slutt gjennom hvordan produsenter kan gjøre ulike typer emballasje, som papp, glass, metall og plast mer gjenvinnbare. Dette inkluderer ulike tiltak knyttet til produkt, material, design, størrelse, farge og dekor. Dette er grundig behandlet i rapporten Norsirk sendte Miljødirektoratet i 2021 (den kan leses på Norsirk.no)

Gjør bærekraft enklere for oss

Med anbud som stiller stadig høyere krav til bærekraft, har Leteng tatt produsentansvaret sitt et skritt videre, med Norsirk i ryggen.

Leteng har alltid fulgt lover og krav, men i 2020 tok de bærekraftsarbeidet ett skritt videre, da de valgte å miljøsertifisere seg.

– Det begynte med et krav fra omverdenen, spesielt de store offentlige sluttbrukerne. De har anbud som stiller miljøkrav vi må innrette oss etter. I stedet for å hele tiden tilpasse oss nye krav, tenkte vi: «Hvordan kan vi være i forkant?», forteller daglig leder i Leteng, Odd Martinsen.

En viktig partner

Leteng importerer audiovisuelle komponenter og utstyr til alt fra møterom og auditorier, til fjernundervisning, kontrollrom, alarmsentraler og flytårn.

– Pandemien har helt klart gitt oss en boost. Flere har behov for teknologi som gjør at rom og landskap fungerer optimalt – både analogt, digitalt og hybrid, foreller Martinsen.

Med utstyret følger batterier og emballasje. Som importør er Leteng ansvarlig for disse produktene, fra de

tas inn i landet, til de er kassert og ferdig miljøsanert og gjenvunnet.

– Vi har vært medlem av Norsirk siden 2005. Det startet med at vi måtte ivareta produsentansvaret vi er pliktige til å ta, og rapportere til myndighetene. Videre har det ballet på seg, og Norsirk har blitt en viktig partner for oss i arbeidet med å ta egne bærekrafts-initiativ, sier han, og legger til:

– Vi opplevde raskt av Norsirk var et veldig fint sted å være. Mange av de ansatte har vært i bransjen lenge. De kjenner våre utfordringer og behov veldig godt,

«De er en stabil og trygg partner, som gjør det lett for oss å møte pliktene våre, og ta oss ett skritt videre når vi har ønsket det.»

har stor kunnskap om avfallsbransjen og jobber aktivt for å forbedre den. De er en stabil og trygg partner, som gjør det lett for oss å møte pliktene våre, og ta oss ett skritt videre når vi har ønsket det.

Skal gjenbruke halvparten av emballasjen

Leteng er eid av det børsnoterte konsernet Lagercrantz Group. De eier omkring 70 selskaper i Norden, hvor et titalls er lokalisert i Norge. I tillegg til bærekrafts-initiativene som kommer fra konsernet, har det norske selskapet tatt egne grep.

– Vi har satt krav til oss selv om å bruke 50 prosent av emballasjen vår på nytt. Nyinnkjøp skal utelukkende gjøres med resirkulert eller miljømerket emballasje. I tillegg har vi satt strenge krav til leverandørene våre i forbindelse med frakt.

All transport inn og ut av Leteng skal gjennomføres av ISO 14001-sertifiserte bedrifter eller såkalte Miljø-fyrtårn. I tillegg bruker de kun transportører hvor minst 25 prosent av flåten deres bruker fornybar energi, enten i form av elektrisitet eller biodiesel.

Større produsentansvar på egne produkter

I tillegg til å importere og selge elektronikk, utvikler og produserer Leteng egne produkter.

– Vi har et enda større produsentansvar på egne produkter, for eksempel kabler. For disse produktene har vi blant annet gått fra plast til papir på emballasje, for å gjøre det enklere å gjenvinne den.

Aktivitetene og resultatene rapporteres automatisk gjennom Norsirk.

– Rapporteringen er ikke noe vi trenger å tenke på i det daglige, det går av seg selv. Relevante sertifikater henter vi i Norsirkportalen. Det er viktig for oss å dokumentere disse i anbudene vi er med i. Der har Norsirk gode systemer, som er visualisert på en god måte, avslutter Martinsen.

Motorene i det sirkulære kretsløpet

Når innbyggerne og bedriftene har gjort sin del av jobben ved å legge mobiler, nettbrett og laptop-er i sikre bokser, går stafett-pinnen videre til de trofaste Norsirk-partnerne Oslo Produksjon og Tjenester (OPT) og Foxway.

Oppfordringen om å levere EE-produktene til gjenbruk og gjenvinning er en viktig del av informasjonsarbeidet som ligger på Norsirk og forhandlerne. Undersøkelser viser at det ligger omkring ti millioner mobiler og en million nettbrett i norske hjem, så vi har en jobb å gjøre. En overraskende stor andel av de ubrukte dingsene kan faktisk brukes videre, så her er det store gevinster å hente.

I vår tok vi derfor med oss NRK til både OPT i Oslo og Foxway i Sandefjord. For å vise at det er trygt å levere inn dingser med minne, og forklare hvilke verdier som ligger og støver ned i skuffer og skap landet rundt. Ikke bare i økonomisk forstand, men også at befolkningen bidrar til å redusere karbonforavtrykket og gjenbruk av sjeldne jordmetaller i stor skala. På toppen av dette gir prosessene arbeid til arbeidstagere som ellers hadde stått utenfor arbeidslivet.

For når IKT-utstyret med minne, som datamaskiner, mobiler og nettbrett, samles inn ved hjelp av sikre bokser hos for eksempel Power og gjenvinningsstasjonene, er det OPT (Oslo Produksjon og Tjenester) som tar grovsorteringen.

De avgjør hva som skal til gjenvinning og hva som skal til gjenbruk. Sistnevnte havner hos Foxway i Sandefjord, og hvordan de gir et nytt liv til PCer, mobiler og nettbrett som folk kaster Stena Recycling

200 000 brukte enheter

Hos Foxway forventes salget av brukte enheter komme opp i nærmere 200 000 i 2022. Det er ny rekord, og tallet er økende. Det er slike prestasjoner er med på å løfte Norsirks andel av IKT-gjenbruken i Norge til 91 prosent.

De kurante laptopene, nettbrettene og telefonene fra sikkerboksene som OPT kvalifiserer til en ny sjanse

triller inn hos Foxway i låste skap, sirlig sortert etter merke og prosessorstørrelse. Etter sikker sletting, reinstallasjon av operativsystem og eventuelle oppgraderinger som nytt batteri har ny eier to års garanti og to måneders returrett. 60 prosent av alle datamaskinene som kommer inn døra i Sandefjord går ut igjen til nye brukere som forlenger levetiden.

- Vi har kontroll på alle enhetene som går inn og ut her, rekorden er en datamaskin som har vært innom oss fem ganger. Det er en viktig oppgave for oss å påvirke kvaliteten på produktene som settes på markedet. Jo høyere kvalitet, jo lengre levetid. Et forbrukerprodukt kan ligge på to års livssyklus, mens en proffmaskin kan fungere i åtte-ti år. Og forskjellen i produksjonskostnad i CO2-ekvivalenter er ubetydelig, sier administrerende direktør i Foxway Steinar Aune. Selskapet het tidligere Greentech, og kjøpte for kort tid siden AD (Alternativ Data) som var et datterselskap av Norsirk.

I tillegg til det voksende privatmarkedet er Foxway en stor aktør i leasingmarkedet for bedrifter, hvor typisk byttesyklus er tre år. En viktig verdi av et slikt lukket kretsløp er at kvaliteten på utstyret er høy og svinnet blir lavere enn om den enkelte virksomheten administrerer alt selv. Aune forteller at flere og flere kunder etterspør dokumentasjon til ESG-rapportering.

EE-avfall er geopolitikk

Utfordringene rundt det globale råvaremarkedet har blitt skrudd til mange knepp gjennom følgene av Ukraina-krigen. Tilgangen på mikrochipper var allerede problematisk før det igjen. Det er enklere å synliggjøre sammenhengen mellom valgene vi tar og konsekvensene det får.

- Vi selger 1,7 millioner mobiltelefoner og nettbrett i året i Norge. Om vi hadde levert inn de mobilene vi hadde hjemme, ville vi ha vært selvforsynt med mineraler og metaller til disse, fortalte administrerende direktør Stig Ervik til NRK i april.

Sikkerboksene hvor du kan levere kassert elektronikk som inneholder sensitiv data, blir åpnet og sortert på Økern i Oslo. Der holder Oslo Produksjon og Tjenester (OPT) til, en arbeidsmarkedstiltaksbedrift som har vært en viktig samarbeidspartner for Norsirk siden før pandemien traff landet for over ett år siden.

-Dessverre har vi ikke fått hatt noen markering av dette spennende samarbeidet, sier Stig Ervik, admi-

nistrerende direktør i Norsirk. -Pandemien traff Oslo og Norge og umuliggjorde fysiske treffpunkter. Han fortsetter; - Og akkurat med denne gjengen hos OPT, ønsker vi oss et fysisk møte, kanskje til og med en liten fest, smiler Ervik. Han lover å invitere gjester både fra kommune-Norge og kunder av Norsirk som benytter Sikkerboksen, men som ikke har sett hvem det er som nå faktisk sorterer innholdet i dem.

De fleste avtalekommuner/IKS'er hos Norsirk har en Sikkerboks hos seg, og det samme gjelder alle Power-butikker Norge.

Etter at OPT har sortert ut alt som er i boksene, sendes det som kan gjenvinnes videre til aktører som eksempelvis Greentech i Sandefjord. Alle produkter som kan gjenbrukes blir testet før det som virker, og det som det er et marked for, blir slettet, rengjort og eventuelt også reparert før salg.

Den ekstra dimensjonen

Stig Ervik er godt fornøyd med partnerne han har med seg for å øke ombruket. -Norsirk har holdt på med ombruk av kassert elektronikk, alt fra mobiler, PC'er, nettbrett, kjøleskap og komfyrer i langt over 10 år, sier direktøren. Han er glad for at flere ser viktigheten av å bli med på dette, både hva gjelder myndigheter og private aktører. -Det som gir ombrukssatsingen en ekstra dimensjon for alle oss i Norsirk, er at vi samarbeider med organisasjoner og benytter oss av arbeidskraft som ofte blir stående utenfor i arbeidslivet. Ervik fortsetter: -Gjennom å jobbe sammen med blant andre OPT, med OsloKollega, Sirkular Gjenbruk og Røde Kors – sørger vi både for at produkter får lengre levetid – og at mennesker med hull i CV'en, med spesielt behov eller språkproblemer får jobb. Det gir det hele en ekstra dimensjon, sier Ervik.

Uformelt forum for bærekraft

- Det er veldig givende å møtes og dele erfaringer fra hele verdikjeden.

I en ny, bred bærekraftgruppe møtes en rekke bransjeaktører fra IKT-bransjen i en uformell setting. Med utgangspunkt i presentasjoner fra deltagerne selv eller eksterne har gruppa diskusjoner rundt problemstillinger innenfor bærekraft og sirkularitet, og her er ingen spørsmål for dumme eller uvesentlige.

Initiativet kommer fra Norsirk, IKT-Norge og Stiftelsen Elektronikkbransjen. Hensikten er at de som har ansvaret for bærekraft og sirkulærøkonomi i sine virksomheter kan samles for å diskutere alt som rører seg innenfor faget. Dette inkluderer relevante problemstillinger, politiske initiativ og regelverk - både på nasjonalt og internasjonalt nivå.

- Økt bærekraft er en konkurranse der ingen vinner hvis ikke alle vinner, sier Nelly Flatland som er fungerende bærekraftssjef i Atea.

- Det grønne skiftet er en vanvittig krevende omstilling med et kort tidsperspektiv. Men når vi møter utfordringer og utveksler muligheter

sammen kan vi raskere nå målene innen sirkulære forretningsmodeller, effektiv ressursutnyttelse og mindre miljøpåvirkning, sier hun.

Marte Ottemo fra Stiftelsen Elektronikkbransjen legger til at det er mye som skjer på både regulerings- og anbudssiden innen sirkulærøkonomi. Dette gir forskjellig utslag hos aktørene som berøres.

- Det er lettere å fange opp alle mulighetene og utfordringene som presenterer seg når man er flere aktører. Dessuten er det veldig givende å møte folk og dele erfaringer fra resten av verdikjeden.

Guro K. Husby har redegjort for Norsirk og avfallets rolle i det sirkulære kretsløpet, og hvordan spesielt EU-lovgivningen vil påvirke bransjen i årene som kommer.

- Vi har mye å lære av hverandre, og som fellesskap har vi svaret på det meste. Heldigvis er det lav terskel for å stille spørsmål her.

Deltakere i Bærekraftgruppa:

- Mali Hole Skogen, teknologi- og bærekraftsdirektør i IKT-Norge
- Ine Opseth, prosjektleder for RePower i Power Norge
- Guro Husby, kommunikasjonsdirektør i Norsirk
- Marte Ottemo, kommunikasjonssjef i Stiftelsen Elektronikkbransjen
- Tina Hageberg Sølvberg, klima- og bærekraftsdirektør i Telenor
- Nelly Flatland, fungerende bærekraftssjef i Atea
- Tord Dale, leder for bærekraft i Virke
- Anine Dedekam Moldskred, prosjektleder i Restarters Norge

RePOWER watter opp bruktmarkedet for elektronikk og hvitevarer

Power tar utradisjonelle grep når de revolusjonerer bransjen med bruksalg og pant på elektriske produkter. Dingser og hvitevarer som tidligere gikk til gjenvinning kan nå få en ny livssyklus og spare tonnevis med CO2-ekvivalenter. Andelen brukte mobiler som selges i de to RePOWER-butikkene har kommet opp i 10 prosent.

RePower er navnet på den nye shop in shop-satsingen til Power. Oppsiktsvekkende nok selger de altså brukte, elektriske produkter, som for eksempel kan ha kommet inn gjennom sikre bokser eller gjenvinningsstasjoner. Og det er der Norsirk, sammen med kunder og partnere, kommer inn i bildet. Gjenbruk og en ny livssyklus bidrar til å redusere karbonfotavtrykket og presset på mikrochips og sjeldne jordmetaller.

Alnabru først ut med RePOWER

Den første butikken åpnet i desember 2021 på Alnabru, den neste kom på Rud i Bærum våren 2022. Lokalet er lyst, luftig og tiltalende, og produktene ser splitter nye ut.

– Dette er et konsept vi har klekket ut og lansert på rekordtid, så det er litt tidlig å si eksakt hvordan det rulles ut rundt i landet. Sortimentet vil nok for eksempel variere litt mellom butikkene og regionene, nå er vi iallfall i gang med å skaffe oss erfaringer til å ta med videre, sier prosjektleder Ine Opseth. Bruktbutikken på 400 kvadratmeter rommer også Conmodo-verksted og mottak for utstyr som skal pantes.

– I kjelleren her har vi bygd verksted for testing, reparasjon og klargjøring av hvitevarer. Produktene vil etter hvert distribueres til nye RePower-butikker i området, forteller hun.

Et fantastisk initiativ

I tillegg til varer som kommer inn til Power direkte, bidrar Norsirk med hvitevarer fra gjenvinningsstasjoner, og mobiler og datamaskiner fra sikre bokser. Produktene med minne har gjennomgått sikker sletting og fått nyinstallert operativsystem, samt oppgradering av batteri ved behov. Vaskemaskiner, kjøleskap, oppvaskmaskiner og lignende blir altså sortert, testet, reparert og klargjort på Alnabru. Dette arbeidet ledes av Jawad Azadmehr, som har bygget opp Sirkular Gjenbruk ved hjelp av brukte hvitevarer fra Norsirk.

– I tillegg til at Power er en god kunde av oss, har vi i Norsirk også vært så heldige å få samarbeide med Jawad og Sirkular Gjenbruk i en årrekke. Vi er imponerte når vi ser hva han og kollegene kan bidra med nå som RePower løfter bruktmarkedet til et helt nytt nivå. Og vi er veldig stolte av å levere brukte produkter til et fantastisk initiativ som dette, sier administrerende direktør i Norsirk, Stig Ervik. De har lenge satset på gjenbruk av EE-avfall, og øker tonnasjen år for år (1649 tonn i 2021). Av Norges totale gjenbruk av IKT-utstyr, står Norsirk alene for 91 prosent. Det er all grunn til å forvente at utviklingen vil få et videre løft med dette tilbudet.

– Denne formen for kommersialisering og legitimitet betyr et paradigmeskifte i gjenbruksmarkedet. For få

år siden ville mange av disse produktene ha gått til gjenvinning, nå har de i stedet et nytt, langt liv foran seg. Det er god ressursforvaltning som gir et verdifullt bidrag til karbonregnskapet, sier han.

Nytt og brukt, side om side

Det er naturlig å stille spørsmål om hvorvidt brukte produkter av høy kvalitet vil gå ut over salget av nye produkter i den samme butikken.

– Vi ser allerede etter noen få dagers drift at kundene vil ha dette, for mange er det helt riktig å kjøpe brukt. Som på alle produktene våre har de 60 dagers åpent kjøp, og to års reklamasjonsrett. Det at selgerne våre kan tilby både brukte og nye varer, øker sjansen for at kunden får med seg for eksempel riktig vaskemaskin tilpasset bruken og budsjettet, forteller administrerende direktør i Power Norge, Anders Nilsen.

6,5 millioner pantekroner

Brukt elektronikk går ikke bare ut døra hos Power, den kommer også inn. Som et ledd i arbeidet med å stimulere kundene til å returnere EE-produkter, har kjeden innført et poengsystem for pant, uavhengig av om varene fungerer eller ikke.

– Dette er en ny tjeneste, men vi har daglig kunder som leverer inn produkter. Gjennom ordningens

første driftsår er nærmere 64 000 produkter pantet. Allerede har vi delt ut over 6,5 million kroner i My-POWER-poeng som kan brukes hos oss. Mange har det i seg at det er feil å kaste ting som fungerer, og derfor lar det ligge i en skuff eller i boden. Nå får de en dytt i riktig retning. Produkter som ikke fungerer har en flat minimumspant, mens produkter som virker og kan selges brukt får en høyere verddivurdering. For oss har det vært overraskende at nesten annenhvert produkt kan gjenbrukes, for vi hadde ventet at mye mer ville gå direkte til gjenvinning, sier Ine Opseth.

EE-produktene som ikke kan selges, går inn i Norsirks retursystem, hvor blant annet IT-utstyr demonteres for komponentgjenbruk og sortering av metaller hos OPT og OsloKollega. Kuldemøbler har for eksempel en gjenvinningsgrad på 98,78 prosent hos Stena Recycling.

Viteboksen gir nytt liv kasserte hvitevarer i Bergen

Nordmenn er storforbrukere av strømprodukter. Ofte settes fullt brukbare hvitevarer igjen på gjenvinningsstasjonen for å ende sine dager. Med Viteboksen til BIR spares samfunnet for store mengder avfall og uttak av jomfruelige ressurser når for eksempel vaskemaskinen får et nytt liv.

80 prosent av de kasserte hvitevarene Kenneth Andersen og Elektrotec henter hos BIR kommer tilbake på markedet.

Norsirk står for 63 prosent av det totale ombruket av EE-avfall i Norge.

Bergens innbyggere har fått på plass Viteboksen på Espeshaugen gjenvinningsstasjon, og dette er et testprosjekt hvor Norsirk samarbeider med BIR og Elektrotec. «Bruk og kast»-samfunnet blir veldig synlig når vi står på en gjenvinningsstasjon, når vi vet hvor mange vaskemaskiner, kjøleskap og oppvaskmaskiner bare er en liten reparasjon unna å fungere i mange nye år. Det hender også at fullt fungerende hvitevarer byttes ut ved oppussing.

Fikses på Askøy

Når en innbygger setter igjen hvitevaren i Viteboksen blir det gjort en sortering, som i første omgang handler om alder og at produktet er uskadet på utsiden. De mest aktuelle produktene sendes til Elektrotec på Askøy, hvor de har over 30 års erfaring med reparasjon av forbrukerelektronikk.

– Når vi tar imot produktet, vurderer vi om det kan repareres eller ikke. Alle reparasjoner blir utført av godkjente teknikere. Når produktet er ferdig reparert blir det vasket, og deretter testet for å sikre at det fungerer slik det skal, sier daglig leder og eier i Elektrotec,

Kenneth Andersen. Bruktsalget av hvitevarer i deres bruktbutikk Retec har økt kraftig, og med BIR-samarbeidet får de nå flere reparasjonsobjekter.

Øker ombruksandelen og reduserer karbonfotavtrykket

Den korte reisen fra gjenvinningsstasjonen, via Askøy og tilbake til et hjem i bergensregionen er et sirkulærøkonomisk kinderegg. Med gevinster for miljøet, lommeboka til innbyggerne, samt lokale arbeidsplasser.

– BIR Nyverdi er veldig glad for å ha fått på plass dette samarbeidet med Norsirk og Elektrotec. Erfaringene så langt med uttak og reparasjon av hvitevarer og kulde-møbler for ombruk, tilsier at potensialet er stort her i Bergen. BIR ønsker å være med å ta ansvar ut over vår

egen tradisjonelle verdikjede, og dette samarbeidet er således et viktig bidrag i satsingen på å øke ombruket, sier Christian Roti, Leder gjenvinningstjenester, BIR Nyverdi AS.

Sirkulærøkonomi i praksis

Økt gjenbruk av EE-avfall er en høyt prioritert målsetting for returselskapet Norsirks innsats for sirkulærøkonomien. Viteboksen på gjenvinningsstasjonene kommer i tillegg til andre initiativer som blant annet RePOWER-satsingen med bruksalg hos elektrokjeden Power.

– For oss som returselskap er det viktig å få opp ombruket ved hjelp av våre samarbeidspartnere. Logistikk og transport er dyrt, derfor må vi ha partnere flere steder. Vi bistår de som vil starte opp med kunnskap og innsikt fra vårt ledd i verdikjeden, og ikke minst tilgang til produkter, sier fagsjefen for EE i Norsirk, Idar Haslerud.

Les mer på viteboks.no

«Når vi tar imot produktet, vurderer vi om det kan repareres eller ikke. Alle reparasjoner blir utført av godkjente teknikere. Når produktet er ferdig reparert blir det vasket, og deretter testet for å sikre at det fungerer slik det skal.»

Kenneth Andersen, daglig leder og eier i Elektrotec.

Studentene dypdykket i emballasjeoptimering og B2B-markedet for ombruk

- Jeg er så imponert over hvilken fenomenal jobb våre to sommervikarer har gjort i år. De har gjort hver sine undersøkelser som vi kan ta rett inn i vårt videre arbeid, sier Guro K. Husby henrykt.

Kommunikasjonsdirektøren i Norsirk kan ikke få fullrost sommervikarene som kom inn gjennom REdu-initiativet til Avfall Norge. Oscar Chr. Huseby studerer industriell økonomi og teknologiledelse på NMBU, men Ane C. H. Olafsrud tar master på UiO med fordypning i bærekraft og omdømme.

- Ane og Oscar fikk tildelt prosjekter som vi har hatt behov for å gjennomføre, men manglet intern kapasitet til å få i havn. Ane har undersøkt emballasjeoptimeringsaktivitetene blant kundene våre, og dette arbeidet

inkluderes i rapporteringen som vi leverer felles til Miljødirektoratet for de som har produsentansvar på emballasje hos Norsirk. Oscar har utarbeidet en rapport om B2B-markedet for mobiler og printere/kopimaskiner basert på innsamling av egne tall og andre kilder, forteller hun.

Norsirk sitter igjen med verdifull innsikt, og studentene tar med seg kunnskap fra bransjen som er nyttig både i studiene og i arbeidslivet senere.

Emballasjeoptimeringsaktiviteter hos produsentansvarskunder – en plikt i forskriften

Hele 4 av 5 emballasjekunder hos Norsirk svarte på undersøkelsen og beskrev tiltak de planlegger, eller allerede har gjennomført, innen emballasjeoptimering.

Innsikten bidrar ikke bare til Miljødirektoratets kartlegging av status i dag i bransjen, men også til å spre kunnskap og skape oppmerksomhet om temaet blant Norsirks kunder. Det kom fram at mange av bedriftene mangler kompetanse på området, og at mange ønsker å lære mer om hva som kreves og hvilke muligheter som finnes.

Mangel på kunnskap

- Flere av importørene som fikk undersøkelsen tilsendt var ikke klare over at Avfallsforskriften definerer dem som produsenter med produsentansvar, sier Ane Olafsrud, som har jobbet som intern hos Norsirk gjennom sommeren og ellers tar en master på UiO. Etter sommervikariatet fortsatte hun i 20 prosents stilling for å bidra i arbeidet med Emballasjeoptimeringsrapporten som Norsirk skal sende til Miljødirektoratet på vegne av kundene med produsentansvar for emballasje.

Viktige funn

Olafsrud sendte ut e-posthenvendelser til rundt 140 virksomheter i alle størrelser i løpet av sommermånedene. Målet var å kartlegge og få gode eksempler på emballasjeoptimering eller avfallsreduksjonsprosjekter i Norsirks kundemasse. Hun fikk svar fra 78% av aktørene, fra alt fra Hjelpemiddelsentralen, biblioteker, store kjeder og importører.

De vanligste tiltakene produsentene løftet frem som emballasjeoptimeringsprosjekter var:

- Pakkemaskiner som sørger for minst mulig luft og fyllmasse i esken – for ikke å transportere luft
- Bruk av resirkulert plast eller papp
- Reduksjon i bruk av blekk på pakkene
- Bruk av brun kartong i vannbasert farge, istedenfor for eksempel hvite esker med hele logoen

Mangel på konkrete data

-Det var utfordrende å få konkrete data med eksakte målinger av avfallsreduksjon og endringer i emballasjeoptimeringsarbeidet. Dette er i seg selv funn som tydeliggjør behovet for et standardisert regelverk, klare anbefalinger og ikke minst metodikk som produsentene kan bruke til å måle, samle inn data og benytte til å rapportere sin egen utvikling, mener Ane Olafsrud.

Fikk spredt budskap og kunnskap

Undersøkelsen avdekket en del usikkerhet rundt hva som faktisk regnes som tiltak innen emballasjeoptimering.

For eksempel regnes ikke det å sende produkter videre i samme kartong som de kom i som et tiltak, men kun som naturlig gjenbruk.

- Arbeidet vårt bidrar ikke bare til Miljødirektoratets kartlegging av status i bransjen, men også til å spre kunnskap og skape oppmerksomhet om temaet blant de aktuelle aktørene. Dette er viktig for Norsirks fremtidige informasjonsarbeid. Kundene må vite hva de skal, og vi skal forberede dem og gjør det enklere for dem å levere på dette, sier Ane Olafsrud.

B2B-markedet for ombruk av mobiler og printere/kopimaskiner

Kartleggingen gikk på B2B-markedet for ombruk av mobiler og printere/kopimaskiner i Norge, da disse produktene er det utfordrende å få entydige tall for volum ut av statistikkene.

Data ble samlet inn fra 30 produsenter, forhandlere og kunder på EE-produkter, i tillegg til innsamling av innsikt fra forskning og tredjepartskilder.

Oscar Chr. Huseby gjennomførte undersøkelsen som sommervikar, han tar en integrert master på NMBU.

Hovedfunnene i denne rapporten var:

- B2B-markedet for ombruk er i sterk vekst, og det er lite som tyder på at det vil snu. Nysalget synker.
- Device-as-a-Service (DaaS) blir stadig vanligere i B2B. Denne ordningen gir bedre kontroll på enheter og større ombrukspotensial.
- Flere bedrifter bruker leasing/leieløsninger for printere/kopimaskiner (60%) enn mobiltelefoner (30%).
- Flere store bedrifter tilbyr mobiltelefoner som naturalytelse til sine ansatte. Man regner med at dette tallet vil øke, samtidig går flere over til DaaS-ordninger for mobiltelefoner. Dette kan gjøre systematisk ombruk enklere å implementere.
- Store etablerte EE- forhandlere planlegger å satse mer på ombruk, slik at de spesialiserte ombruks-virksomhetene kan oppleve større konkurranse fremover.
- Printer-/kopimaskinprodusentene har etablert seg med egne ombruksløsninger som retursystem for hardware og patroner/kassetter, og ulike utleie-/leasingalternativer.
- EE-forhandlere anslår en større satsning på ombruk fremover.
- Atea ASA, den største forhandleren av IT-løsninger på B2B-markedet, rapporterer en enda større ambisjon om ombruk enn forhandlere på privatmarkedet. Det kan tyde på et skifte i B2B-markedes prioriteringer fra å ha det nyeste utstyret til lavere pris, mindre klima-avtrykk og et miljøvennlig image.

«Norsirk sitter igjen med verdifull innsikt, og studentene tar med seg kunnskap fra bransjen som er nyttig både i studiene og i arbeidslivet senere.»

Nye fellesavtaler fra av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) gjeldende midten av september 2022.

- Statlige virksomheter får muligheten til å kjøpe brukt IKT-utstyr som mobiltelefon, skjerm, PC-klient osv. istedenfor nytt utstyr.
- Statlige virksomheter får muligheten til å anskaffe mobiltelefoner via lease, leie, DaaS o.l.
- Alle bestemmelser om ombruk og gjenvinning av IKT-utstyr skal samles i en egen fellesavtale.

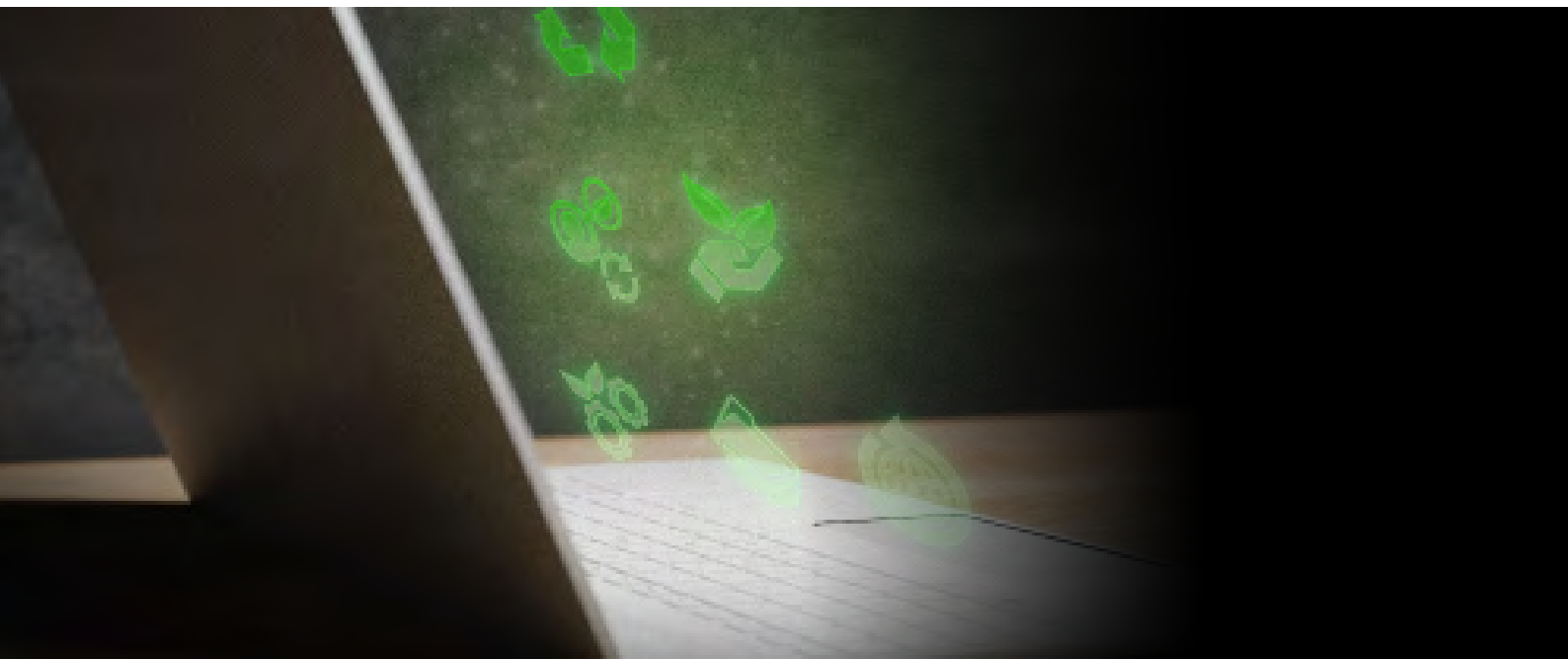
Interessante funn om jobbmobil

I en utvidelse av prosjektet sitt fikk Oscar utført en spørreundersøkelse i et representativt utvalg arbeidstagere.

- Godt og vel 1 av 3 har helt eller delvis dekket kjøp av mobiltelefon gjennom arbeidsgiver. Interessant nok er det en kjønnsforskjell blant de 2/3 som ikke har dekket mobil, siden gruppa teller 72 prosent kvinner og 54 prosent menn.
- 22 prosent har dekket hele telefonkostnaden, av disse er det nesten dobbelt så mange menn som kvinner.
- Bare omtrent en av tre hadde system for innlevering av gammel jobbtelefon.
- Oslo-respondentene er overrepresentert blant de med mobil nyere enn ett år gammel, selvstendig næringsdrivende er overrepresentert i gruppen med mobil eldre enn tre år.

REdu

REdu er avfalls- og gjenvinningsbransjens store kompetanseløft. Hovedformålet er å få de kloke hodene inn i avfalls- og gjenvinningsbransjen gjennom å styrke fagtilbud i høyere utdanning, satse på kompetanseutvikling, innovasjon og forskning og synliggjøre bransjens muligheter. REdu er et initiativ fra bransjeorganisasjonen Avfall Norge i tett samarbeid med medlemmene og universiteter.

Ansvarlig markedsføring av emballasje

‘Miljøvennlig’, ‘klimanøytral’, ‘resirkulerbar’, ‘bedre for miljøet’
– hvilke bærekraftsbegrep kan brukes om emballasje, og hvilke bør unngås eller brukes forsiktig for de som ikke vil drive med grønnvasking?

Produsenter tar ansvar

I de siste årene har vi sett at produsenter tar større ansvar for emballasje fra et miljøperspektiv og fokuserer mer på emballasjeoptimering. Dette arbeidet gjenspeiles i den myriaden av merking vi ser på emballasje. Selv om det er viktig å informere forbrukere og vise at emballasjen er mer miljøvennlig, kan det være utfordrende å finne god merking og ikke bidra til grønnvasking – et tema som blir stadig mer diskutert.

Det kan virke som om det er opp til produsenten å velge bærekraftsbegrep, men faktisk reguleres det av lov, forskrifter og veiledere fra både EU og Norge. Derfor er det viktig å sikre at bærekraftspåstandene som skrives på emballasje både er lovlige og gir riktig informasjon til forbrukere.

Hva kan du som importør eller produsent av emballasje og/eller emballerte produkter gjøre for å sikre at forbrukerne ser at emballasjen din er miljøvennlig og samtidig kvitte seg med avfallet i tråd med miljøkravene?

Råd:

Generelle råd som gjelder for både påstander, symboler og bilder:

- Bærekraftspåstander må kunne dokumenteres og underbygges av en standardmetodikk for å vurdere deres innvirkning på miljøet.
- Unngå vage og generelle begrep som ‘miljøvennlig’ og ‘bærekraftig’ som er vanskelig å underbygge, erstatt med mer konkret informasjon.
- Velg kvantitativ informasjon i stedet for kvalitative vurderinger (10% mindre CO2 fra produksjon i stedet for ‘karbonvennlig’).

«Husk at Merkeordningen for kildesortering gjør det lettere for forbrukere å sortere emballasjeavfall riktig!»

Begrepsbruk:

- Unngå vage ord som ‘miljøvennlig’, ‘grønn’, ‘klimapositiv’, ‘klimavennlig’, ‘øko’, ‘bra for miljøet’, ‘bedre for miljøet’, ‘bærekraftig’, ‘mer bærekraftig’, ‘karbonvennlig’
– bruk heller ‘5% mindre plast’, ‘reduisert energiforbruk i produksjon med 5%’
- Ved bruk av begrep som ‘klimanøytral’, ‘karbonnøytral’, ‘nullutslipp’, ‘fri for forurensning’, ‘resirkulert’
– ha tilgjengelig dokumentasjon (f.eks. på web-siden) og konkretiser, f.eks. ‘20% resirkulert plast’, ‘100% bruk av fornybar energi i produksjon’.
- Er produktet ‘resirkulerbar’, ‘komposterbar’, ‘bionedbrytbar’, eller ‘biobasert’
– ha dokumentasjon og sørg for at det er relevant for landet det selges i. Selv om en type emballasje er teoretisk komposterbar, blir det ikke relevant for et land hvor infrastruktur for kompostering ikke finnes.
– kombiner slike begrep med sorteringspiktogrammer for å fortelle hvor emballasje skal kastes.

Gi relevant informasjon til forbrukere, ikke bruk påstander om noe som er allerede lovpålagt, om noe som ikke er bedre enn sammenlignbare produkter på markedet og noe som ikke er aktuelt for et gitt land. Dette er villedende markedsføring.

Reguleringer

Det kan være krevende å navigere i lovverket rundt miljøpåstander. Her er en oversikt over direktiv, veiledninger og lover som angår ‘grønn’ markedsføring.

I EU:

Compliance criteria on environmental claims fra 2016 – kartlegger beste praksis innen bruk av miljøpåstander.

Det Internasjonale Handelskammer (ICC) gav ut «ICC Advertising and Marketing Communications Code» i 2018 som beskriver bruk av miljøpåstander.

Guidelines for making and assessing environmental claims fra 2020 – beskriver bruk av konkrete miljøpåstander (f.eks. ‘resirkulerbar’, ‘kompostbar’, ‘reduisert energiforbruk’) for å unngå villedende markedsføring.

ISO 14020/14021/14024/14025/14026/14027 – beskriver prinsipper, krav til, og bruk av miljømerker og -deklarasjoner

Forslag til «Grønne påstander» forordning (under arbeid) – skal sette krav til bruk av en standard metode når selskaper skal underbygge miljøpåstander om produkter. Metoden er allerede i bruk og omtales som EU Product and Organisation Environmental Footprint methods (PEF og OEF). Formålet er å redusere risikoen for falske ‘grønne påstander’ (grønnvasking).

I Norge:

Markedsføringsloven – regulerer generell markedsføring.

Forbrukertilsynets veiledning om bruk av bærekraftpåstander i markedsføring – definerer hvordan Forbrukertilsynet vil håndheve markedsføringsloven når det gjelder bærekraftmarkedsføring rettet mot forbrukere.

Stig Ervik og Kristofer Sundsgård flankert av næringsministrene Jan Christian Vestre og Anna Hallberg.

Stena styrker innsatsen på Norsirk-fraksjonene

En av nøklene til bransjeledende resultater for Norsirk og kundene er gode partnere. Samarbeidet med Stena Recycling har blitt styrket gjennom året, og med oppkjøpet av Swerec tar de seg nå av både EE-avfall, batteri og emballasje. I løpet av 2023 åpner flere nye anlegg som vil øke effektiviteten.

I lys av at Norsirk selv fremhever fordelene med å være «one-stop-shop», er det naturlig å samle egne egg i en kurv. Den høytidelige signeringen av EE-avtalen med Stena Recycling ble gjennomført som en del av næringsdelegasjonen til Sverige i mai. Med HKH kronprins Håkon, HKH kronprinsesse Victoria på plass i salen – sammen med næringsministrene fra Norge og Sverige, Jan Christian Vestre og Anna Hallberg.

Batteri-samarbeidet mellom Stena og Norsirk har allerede pågått i flere år. På Ausenfjellet har den egen-utviklede sorteringslinja gitt gode resultater i form av effektivitet og presisjon. Samme sted står man nå foran utvidelser av EE-håndteringen, som i likhet med batterifraksjoner behandles videre i Sverige.

Kjøpte Swerec

Det ble lagt merke til i emballasjebransjen at Norsirk oppnådde 48 prosent gjenvinningsgrad for husholdningsplasten fra Oslo. Allerede flere år før EU-kravet om 50 prosent gjenvinningsgrad for emballasjeplast trer i kraft i 2025. Slike resultater er muliggjort av solide samarbeidspartnere nedstrøms, i dette tilfellet Swerec. Gjennom oppkjøpet av plast-bedriften har Stena fått tilgang til ekspertise som gir overføringsverdi til for eksempel EE-avfall som også inneholder mye plast.

- Vi i Norsirk har vært fornøyd kunde hos Swerec i en årrekke, og ser positivt på at Stena som ny eier på denne måten samler kompetansen og tjenestene under ett tak, sier driftsdirektør Zlatko Kazaz.

Investerer en halv milliard

Stena Recycling har planer for en rekke nye anlegg, og flere av de er under bygging.

«Vi tar i bruk robot-teknologi og automatisering i større grad enn i dag, og brannsikkerhetssystemene blir det beste man får tak i»

Kristofer Sundsgård, president og CEO i Stena Metall og Stena Recycling Group.

- Vi investerer 500 millioner i nye, moderne anlegg for håndtering av EE-avfall, inkludert utsortering for ombruk. Her tar vi i bruk robot-teknologi og automatisering i større grad enn i dag, og brannsikkerhetssystemene blir det beste man får tak i. I 2023 kommer dette i drift på Ausenfjellet. I Halmstad har vi fra før investert over en milliard i et anlegg som kverner og maskinelt skiller fraksjonene. Der setter vi også opp en ny linje med ny teknologi for effektiv gjenvinning av kuldemøbler og varmepumper, forteller Kristofer Sundsgård, president og CEO i Stena Metall og Stena Recycling Group.

Også høyenergibatterier er et satsingsområde for Stena. Etter mottak og innledende behandling i Norge, transporteres bilbatterier og industribatterier til Halmstad, hvor seks andre europeiske Stena-markeder også vil begynne å levere sine batterier i 2023. Målet er en gjenvinningsgrad på over 95 prosent av batteriene, inkludert «black mass».

Nordisk tillit gir bedre resultater

Økt kvalitet på sorteringen gir sammen med større volum fra Norge gir muligheter for å øke verdien på råvarene ytterligere. I et nytt samarbeid som dette er det ikke mulig å avtalefeste alt på forhånd. Nye gjenvinningsanlegg skal ta i bruk ny prosesseteknologi, så her vil verdikjedene og forretningsmodellene være i kontinuerlig utvikling.

- Vi ser på dette som et strategisk partnerskap, og gjennom transparens og samarbeid skal vi øke verdiene vi forvalter. At det blir diskusjoner og forhandlinger rundt fordelingen av disse verdiene er innlysende. Akkurat her tror jeg at vi i Norden har fordelene av tillitssamfunnet vi lever i, og det er en faktor vi behøver for å komme videre, sier Sundsgård.

Sporbar Europa-satsing

I tiden som kommer vil EU-lovgivningen fortsette å diktere kravene til bransjen i enda større grad. Gjennom representasjon på 173 lokasjoner i 7 land høster Stena et bredt spekter av erfaringer. Fra posisjonen som nummer en på innsamling av EE-avfall i Italia, har Sundsgård mye godt å si om landet.

- Vi i Stena er spesielt godt etablert i Nord-Italia. Vår opplevelse er at myndighetene der er lengre framme på å stille krav og håndheve lovgivningen enn det de er i Skandinavia. I den nordlige regionen har det også dannet seg et teknologi-cluster for avfallsbehandling, som vi drar stor nytte av.

Et nøkkelord i tiden som kommer er sporbarhet for råvarer, spesielt i batterimarkedet. Med digitalisering og full kontroll på verdikjeden vil Stena og Norsirk maksimere kvalitet og verdi på råvarene som kommer ut av partnerskapet.

Stolt medlem i Hold Norge Rent

Siden 2021 har Norsirk støttet opp under det viktige arbeidet Hold Norge Rent gjør. Det er for mye forsøpling – også i Norge – og akkurat det gjør den ideelle organisasjonen Hold Norge Rent noe med. De arrangerer ryddeaksjoner i hele landet – og oppfordrer alle til å bli med. Norsirk oppfordrer flere til å delta i ryddeaksjonen – samt å støtte det viktige arbeidet til organisasjonen.

Aktiv med i klyngen Circular Packaging Cluster

Emballasjeforeningen, hvor Norsirk er medlem, startet for to år siden klyngesamarbeidet Circular Packaging Cluster. I klyngen er det flere prosjektgrupper som overordnet blant annet ser på hvordan emballasje kan bli mer sirkulær. Anastasiia Moldavska, Norsirks bærekraftsansvarlige, er aktivt med i klyngen. Resultater og kunnskap fra Circular Packaging Cluster formidles videre til Norsirks egne kunder når vi gjennomfører emballasjeoptimeringskurs 1-2 ganger i året.

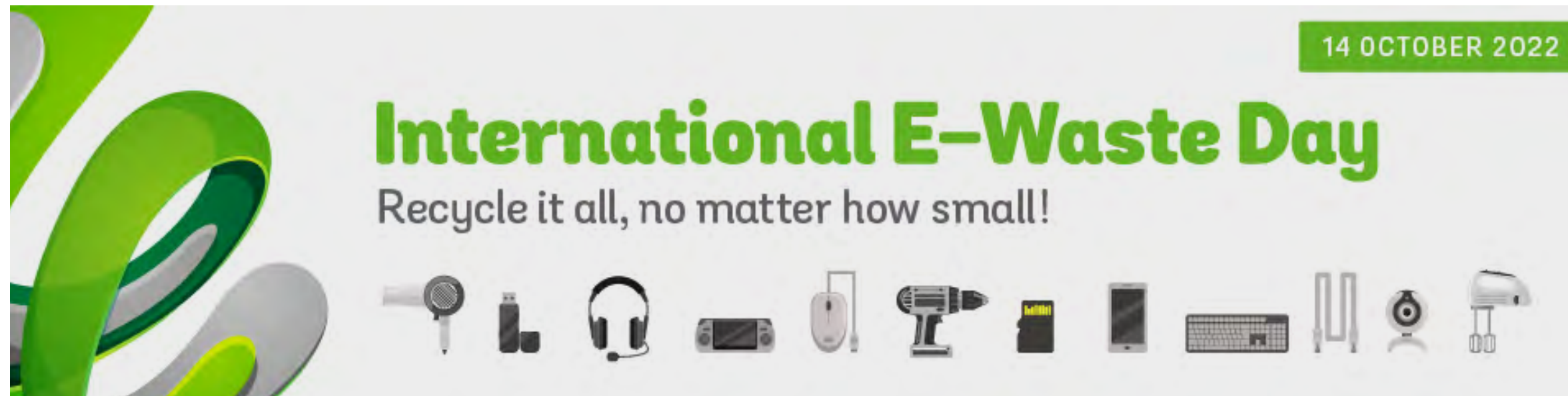
UN Global Compact

Fra og med 2023 skal Norsirk i gang med årlig COP-rapportering til UN Global Compact. Bærekraftsmålene er viktig å arbeide med og huske på i en travel hverdag, og gjennom å være medlem i nettverket UN Global Compact får Norsirk-ansatte gode innspill og invitasjoner til møter og kurs som sørger for mer kompetanse og fokus internt.

Weee Europe

Visste du at du kan ta produsentansvar i hele Europa, gjennom å tilknytte bedriften til Weee Europe? Norsirk var en av gründerne av det pan europeiske produsentansvarsselskapet, som altså løser dine utfordringer som produsent både i Norge og resten av de europeiske landene.

Mer informasjon finnes på www.weee-europe.com

Weee Forum

For 20 år siden var Norsirk en av grunnleggerne av Weee Forum, som er en internasjonal organisasjon bestående av produsentansvarsordninger for elektriske og elektroniske produkter. Da organisasjonen ble grunnlagt, var det 6 land og 6 europeiske produsentansvarsselskaper med. I dag teller organisasjonen 46 produsentansvarsselskaper fra 25 land - i hele verden. Kunnskap om de beste løsningene for gjenvinning av elektriske produkter var lenge hovedfokus for non-profit organisasjonen. I dag er også politisk påvirkning inn mot Brussel og lovgivningen som kommer derfra en av arbeidsoppgavene. Den internasjonale EE-avfallsdagen er det også medlemmene i WEEE Forum som har fått på plass. Mer info finnes på www.weee-forum.org

Åpenhetsloven og ny rapporteringsstandard fra EU

I Norsirk opplever vi at arbeidet med bærekraft-rapportering er på agendaen hos flere og flere av våre kunder. I Norsirkportalen har alle i det daglige tilgang til sine tall, og vi jobber hele tiden for å gi enda enklere adgang til mer av dokumentasjonen som er nyttig for virksomhetene.

Nelly Flatland, Acting Head of Sustainability i Atea

Med åpenhetsloven som trådte i kraft sommeren 2022 er det mange som har blitt oppmerksomme på verdikjeden sin. De som for eksempel allerede har flyttet produksjonen nærmere Norge har en enklere oppgave enn de som har produksjon i Østen.

For det er ikke de store selskapene alene som rammes, ettersom deres underleverandører må redegjøre for sine leverandører igjen.

EUs Non-Financial Reporting Directive (NFRD) erstattes hvert øyeblikk av Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), og vil gjelde fra og med regnskapsåret 2024. Antallet selskaper som direkte faller innunder det nye direktivet vil femdobles, og antallet underleverandører øker naturlig nok i tråd med dette.

I Norsirk følger vi utviklingen daglig, og ser til at våre kunder har alle forutsetninger for å skaffe seg konkurransefortrinn med tall og nødvendig dokumentasjon for den delen av verdikjeden som vi er i befatning med.

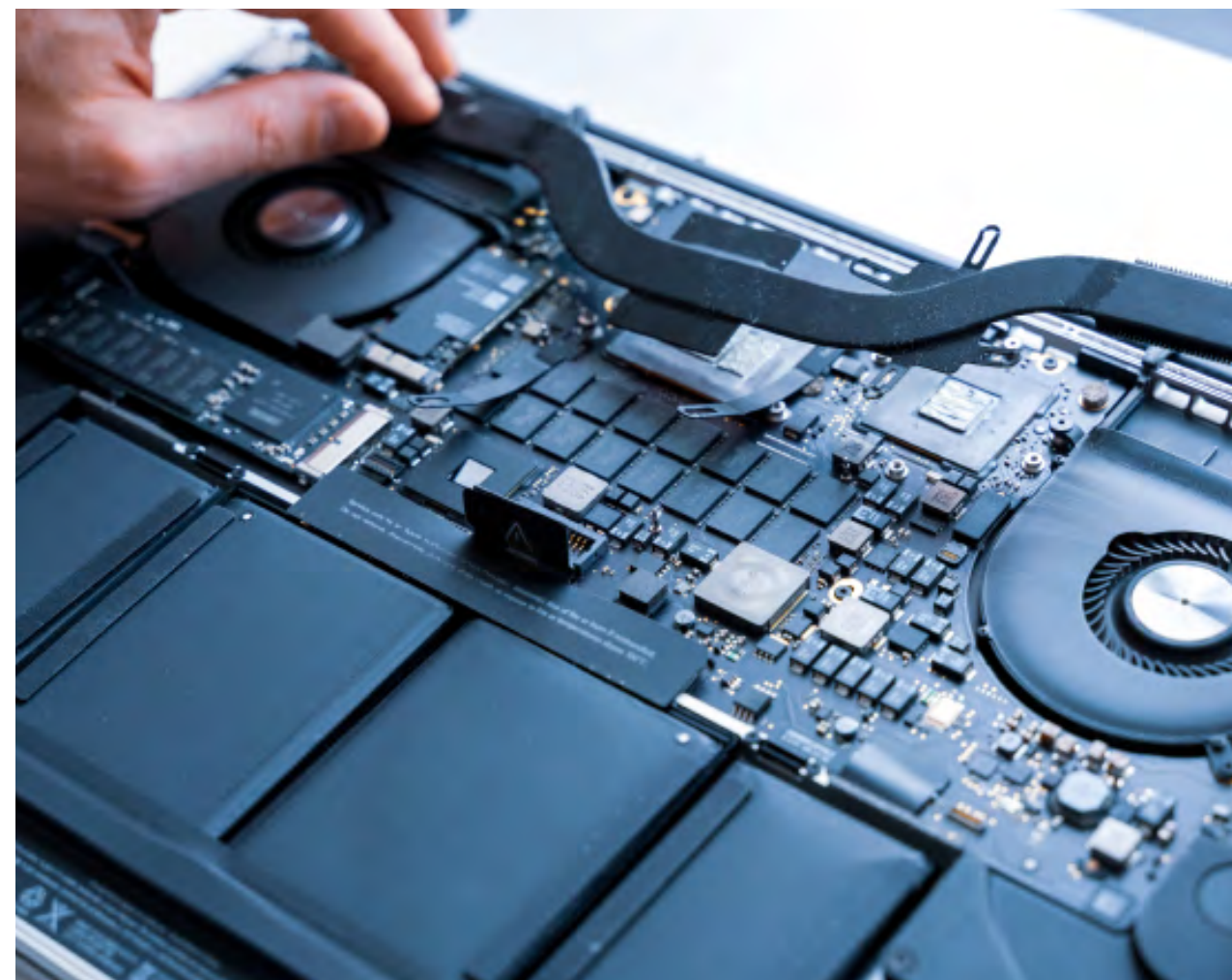
Atea stilte tidlig krav til leverandørene

En av Norsirk-kundene som har lang historikk for målrettet arbeid på området er Atea, som allerede for omkring 15 år siden etablerte et eget bærekraftprogram.

– For å innfri kommende krav og lovgivning må virksomheter ta ansvar for bærekraft på alvor, knytte seg til de riktige partnerne og kreve at de leverer i sin del av verdikjeden, sier Acting Head of Sustainability i Atea, Nelly Flatland.

«Det er virkelig gøy å se at Atea og våre kunder har påvirkning på arbeidet med oppfølging av verdikjeder verden over»

Nelly Flatland, Acting Head of Sustainability i Atea

Atea er Norges største leverandør av IT-infrastruktur, og den tredje største leverandøren i Europa. Gjennom teknologi og kunnskap hjelper Atea med å digitalisere skolen, næringslivet, helseomsorgen og industrien for å sikre varig verdiskapning.

Sitter på et stort ansvar

I tillegg til nasjonale partnere har Atea flere internasjonale partnere, som Dell, Apple, HP og Lenovo. I Norge alene har de over 1100 leverandører som leverer alt fra små deler, til store leveranser – alle gjennom ulike distributører.

Tjenestene og produktene Atea leverer, og omfanget av driften deres, gir to utfordringer knyttet til bærekraftig drift og produsentansvar: En kompleks verdikjede med mange ulike aktører.

– Atea selger IT-utstyr. Selv om vi er leverandører og ikke produsenter, kan vi ikke frskrive oss ansvaret for verdikjeden vi er en stor del av. Produktene vi selger består av materialer som må gjenvinnes. Dette ansvaret tar vi på alvor, sier Flatland.

Norsirk er en essensiell del av verdikjeden

Atea har valgt å samle produsentansvar for EE, batteri og emballasje hos Norsirk.

– Vi er en ansvarlig leverandør, men får det ikke til alene. Norsirk er partneren vår på alt som har med avfall å gjøre, og er en essensiell del av verdikjeden vår – både når det gjelder avfallshåndtering, men også kunnskapsdeling. Slik at vi kan fortsette å maksimere sirkulariteten med økt gjenbruk og materialgjenvinning, sier hun.

Klare retningslinjer til leverandører og partnere

For å nå målene stiller Atea høye krav til seg selv, men også til leverandører og partnere. De samarbeider med Responsible Business Alliance (RBA), som er verdens største bransjeorganisasjon for bærekraft innen IT og teknologi.

– RBA hjelper sine medlemmer med å følge opp verdikjeden. De siste årene har vi arrangert Atea Sustain-

ability Forum (ASF), som er et program der kundene våre kan dele sine forventninger og krav til IT-bransjen. Atea rapporterer innsikten videre til RBA, hvor innspillene tas vel imot ettersom de nordiske kundene er blant verdens mest progressive på bærekraft. Til nå har de implementert anbefalinger fra alle våre ASF-rapporter som retningslinjer til den globale IT-industrien og de store produsentene, forteller Flatland.

– Det er virkelig gøy å se at Atea og våre kunder har påvirkning på arbeidet med oppfølging av verdikjeder verden over, legger hun til.

Atea etablerte for en tid tilbake egne retningslinjer som alle leverandører må innfri.

– Retningslinjene stiller krav til menneskerettigheter, arbeidstakerforhold, klima og miljø. Leverandører som ikke innfrir kravene våre får to år til å rette opp mangelen, enten den er i en gruve, fabrikk, ved avfallshåndtering, eller i andre deler av kjeden. Blir det ikke rettet opp avslutter vi samarbeidet, sier Flatland.

Selskapet stiller også krav til produsentene.

– For å kunne resirkulere og gjenbruke materialene i produktene våre må de designes for å kunne tas fra hverandre. Vi utfordrer alltid produsentene våre til å designe og lage produkter som kan gjenbrukes og som har lang levetid, sier Flatland.

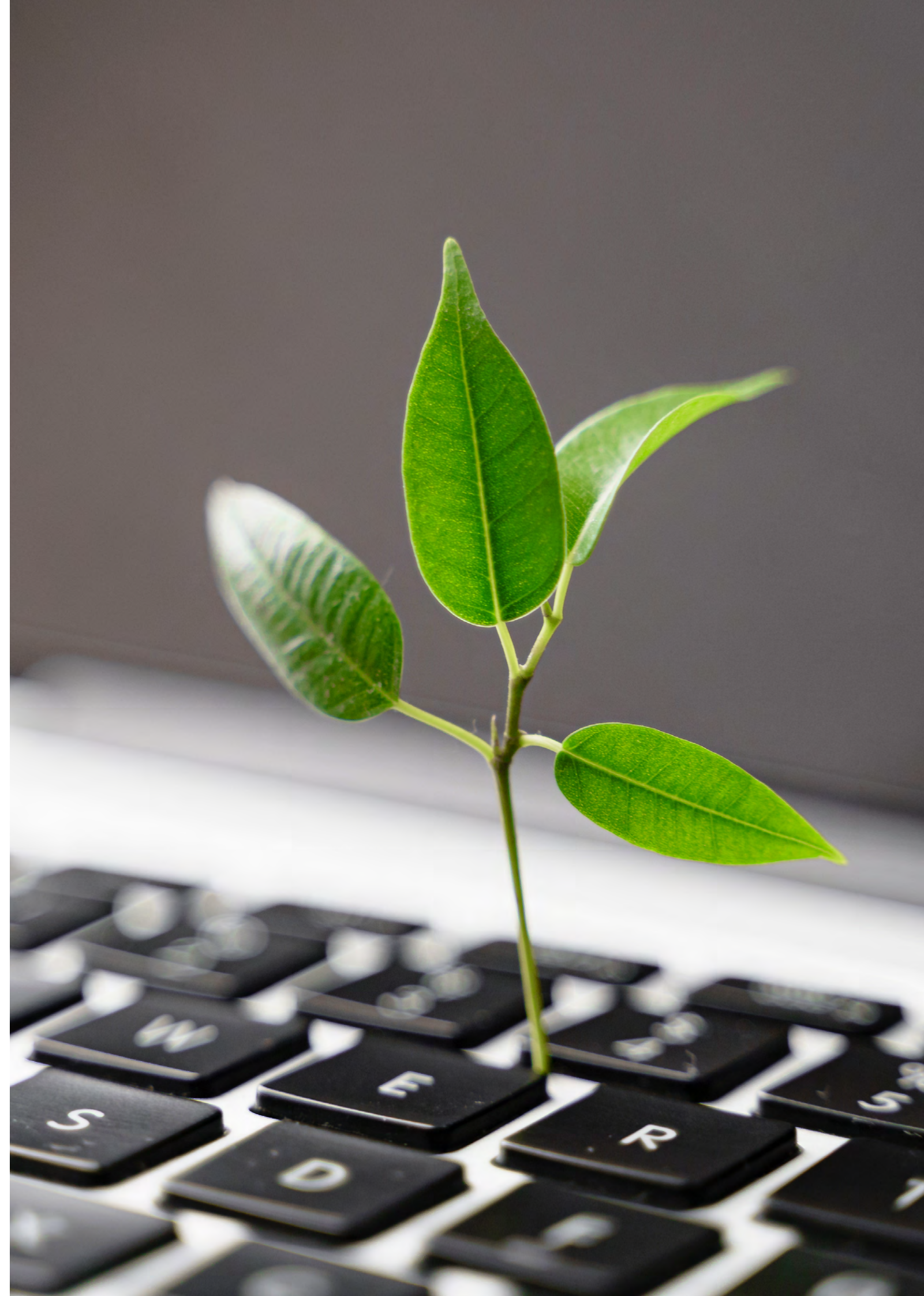
Næringslivet vil møte strengere og strengere krav

Hun mener at bedrifter som ønsker å være konkurranse-dyktige i fremtiden ikke har et alternativ.

– Se bare på bevisstheten forbrukere har til klesindustrien i dag, og kravene vi stiller denne bransjen når det kommer til bærekraftig drift. Jo mer bevisste vi blir som forbrukere, desto høyere krav stiller vi. Alle bransjer vil møte strengere krav og lovverk for bærekraft i årene som kommer. For å innfri disse er bedrifter avhengige av å ta ansvaret de har på alvor, knytte seg til de riktige partnerne og kreve at de leverer i sin del av verdikjeden, avslutter Flatland.

«Selv om vi er leverandører og ikke produsenter, kan vi ikke fraskrive oss ansvaret for verdikjeden vi er en stor del av. Produktene vi selger består av materialer som må gjenvinnes. Dette ansvaret tar vi på alvor»

Nelly Flatland, Acting Head of Sustainability i Atea

To miljøstipend delt ut

For 2021 og 2022 har Norsirks miljøstipend funnet to verdige vinnere. Restarters fikk stipend til utvikling av en fikse-app, mens Battkomp fikk stipend for å finne måter å reparere mellomstore batteripakker på en lønnsom måte.

Miljøstipendet deles årlig ut av Norsirk for å støtte forskning og utvikling. Formålsparagrafen fastslår at det normalt skal gå til utvikling av innsamlingsmåter, transport-, behandlings-, sanerings- og gjenvinningsmetoder, samt utvinning av ressursene i avfallet. Prosjektet skal gi en miljøgevinst.

Blant mange sterke kandidater har utlysningene i to runder kåret verdige vinnere, på de to neste sidene kan du se hvilke utfordringer de skal finne en løsning på.

Fikse-appen fra Restarters

Restarters Norge vil senke terskelen for å reparere det vi har, i første omgang småelektronikk og klær.

– I tillegg til at bekvemmeligheten rundt fiksing av dingser må forbedres, er det også et behov for å sikre at reparasjoner kan bli en levevei for flere. Det løser vi med Fikse-appen, som vil gjøre det enkelt å finne noen som kan øke levetiden på produktene vi allerede har, sier Anine Dedekam Moldskred, prosjektleder i Restarters Norway.

Non-profit-organisasjonen er kjent for fiksefestene landet rundt, hvor frivillige stiller opp for å hjelpe privatpersoner med å få liv i småelektronikk som har sluttet å fungere.

Miljøstipendet fra Norsirk har gjennom årene støttet mange viktige prosjekter, og Restarters Norway sjekker av de fleste boksene i utlysningen.

REN VERDI

– Reparerbarhet er i tiden, og representerer sirkulær-økonomi i praksis. Fikse-appen vil bidra til gjenbruk og lengre levetid for småelektronikken. Det gir igjen avfallsreduksjon og behov for færre nye produkter, sier juryleder Fredrik Syversen fra IKT-Norge.

Pilotprosjekt for reparasjoner

Stipendvinneren forbereder utrulling av et pilot-prosjekt i Oslo.

– De som trenger å få reparert noe kan søke opp fagfolk i vår tjeneste, og med et ratingsystem får de trygghet for kompetansen deres. En undersøkelse vi har utført viser at 93 prosent av forbrukere har noe som må repareres, og 17 prosent av disse har flere ødelagte ting. Dette er mest klær, etterfulgt av elektronikk og møbler, og nå løser vi dette problemet, sier Dedekam Moldskred.

Manglende politisk vilje = tull

En av de mest kritiske suksessfaktorene sitter imidlertid myndighetene på.

– Finansdepartementet sitter på den gylne nøkkelen her, i form av momsfrigat på reparasjoner og deler. Uten politisk vilje blir det bare tulle å diskutere sirkulærøkonomi. Norge har høy jo innsamlingsgrad for EE-produkter, men det henger jo sammen med vårt rekordhøye forbruk. Folk flest har en vilje til å gjøre det som er riktig for miljøet. Innenfor rimelighetens grenser, sier Dedekam Moldskred.

– Undersøkelser viser at det ligger en smertegrense rundt en tredjedel av prisen for å kjøpe nytt. Hvis reparasjon er billigere enn det, får det gamle produktet et nytt liv. Da kan ikke politikerne og departementet påstå at prisen på reparasjoner og reservedeler ikke har noe å si. Og om myndighetene ikke tåler bortfallet av 700 millioner i moms for å redusere karbonfor-avtrykket, så er det verdt å ta med i beregningen at bransjen med tiden vil gi 12000 arbeidsplasser.

Restarters peker på verdien ved å få synliggjort klimabelastningen tilknyttet valgene forbrukerne tar. Derfor «regnskapsføres» besparelsene som Restarters fiksefester bidrar med i CO₂-ekvivalenter og kilo avfall spart. Selv i koronaåret 2021 ble det 1771 kilo og totalt har vi spart over 1300 kilo med avfall.

Fremtidsrettet engasjement

Syversen er på vegne av juryen full av lovord om vinneren. I tillegg til initiativet med Fikse-appen, bidrar innsatsen med fiksefestene og politisk påvirkning til å vekke oppmerksomheten hos beslutningstagerne.

– Vi trenger engasjerte gründere og entreprenører som viser vei og utfordrer. Restarters appellerer til de som nå er unge, og danner et fundament for framtidige vaner. Inkludert en merkevare som harmonerer med Norsirks formål, avslutter han.

søkelyset mot en batterifraksjon som er litt glemt i den daglige debatten om oppladbare batterier. Dette sier Fredrik Syversen, som leder juryen som har gitt 500 000 kroner til Greg Marton og Battkomp.

Battkomp har gått foran

Årets vinner er en batterireparatør, og ettersom kasserte elsykler og sparkesykler faller innunder EE-avfall får stipendet virkning innen to av Norsirks tre produsent-ansvarsordninger.

– Battkomp har bak seg et nybrottsarbeid med batterireparasjon som gir stor miljøgevinst, og for det fortjener de stor honnør. Daglig leder Greg Marton er en engasjert og miljøbevisst idealist som er overbevist om at mellomstore batterier lar seg reparere, og at dette kan bli en levedyktig forretning. Gjennom sitt virke har han drevet med opplæring av kompetent personell. Det arbeidet anerkjenner vi med denne tildelingen, påpeker Syversen.

Tidligere utviklingsprosjekter hos Battkomp har vært finansiert av Innovasjon Norge, og bidratt til å gi nytt liv til tonnevis av batterier som var på vei til gjenvinning. I dette arbeidet har selskapet bidratt med unik kompetanse og verdifull erfaring til batterispecialister, som nå blir plukket opp av den voksende batteriindustrien i Norge.

I EUs nye batteriforordning er det svært sannsynlig at disse batteriene Battkomp jobber med blir en egen kategori med egne krav: LMT – light means of transport. Tildelingen vil derfor bidra til å gi Norsirk bedre forståelse for utfordringene innen denne kategorien.

Skreddersydd masseproduksjon

– Battericeller i seg selv er ikke dyre. Batteripakker, brukt eksempelvis i elsykler, er billige for merker som Bosch å masseprodusere, og gir en vanvittig fortjeneste med det prisnivået som er etablert i ettermarkedet, forteller Greg Marton.

Battkomp har gjennom aktiviteten til nå skaffet seg en unik, egenutviklet mulighet til å holde liv i store mengder utstyr som ingen andre kan reparere.

– 3D-printere og maskiner til vårt bruk heller ikke dyre i den store sammenhengen. Det er lønnsnivået som gjør det vanskelig, og derfor skal vi finne flaskehalsene i prosessene og løse utfordringene med manglende gjenbruk av mellomstore batterier, typisk fra elsykler eller elsparkesykler, påpeker Greg.

– Når vi etter prototyping kan masseprodusere 10-20 batterier, er dette sannsynligvis det optimale volumet for oss. Derfor sikter vi oss inn på en produksjonsprosess som passer til dette, avslutter Marton.

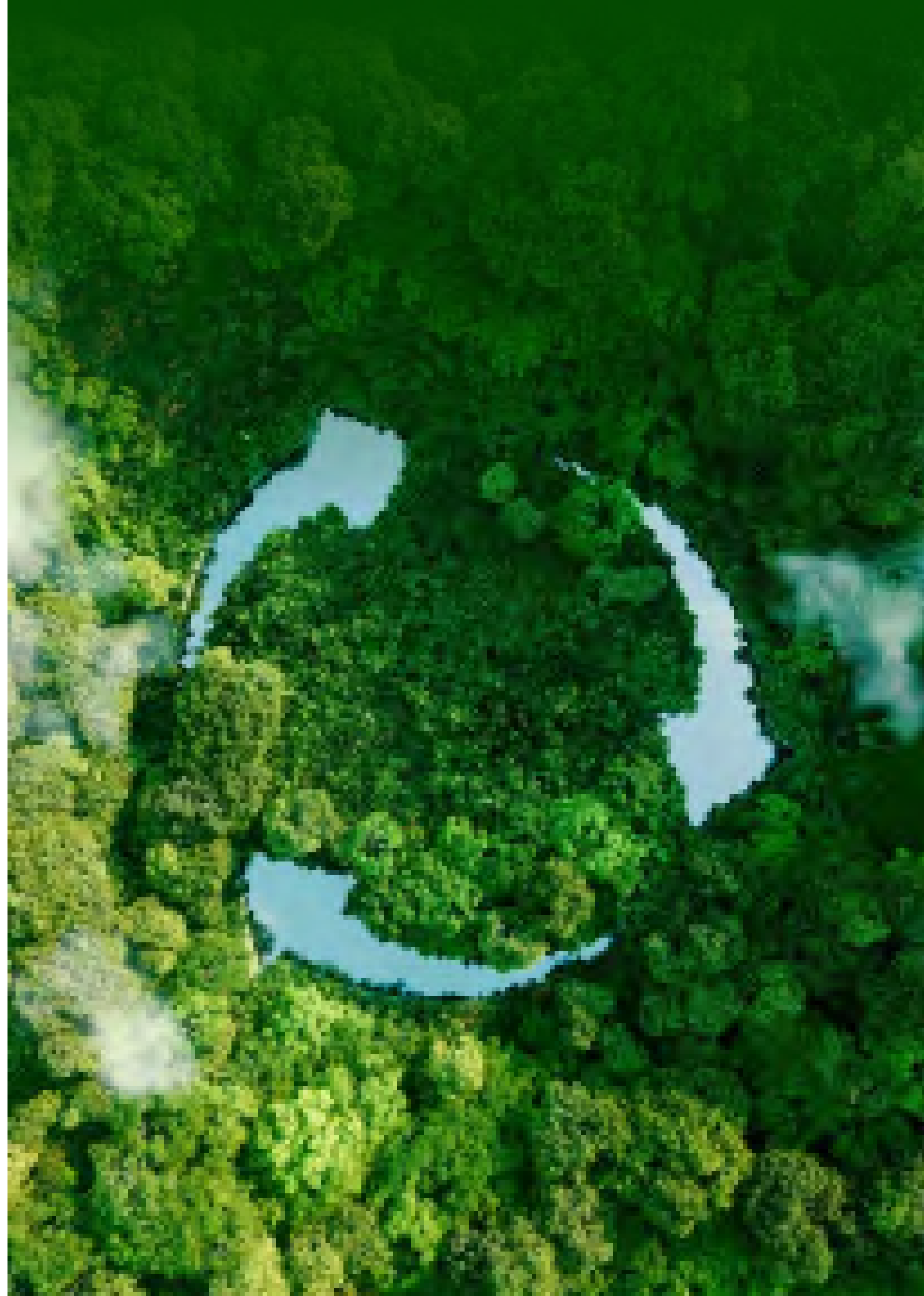
Skal knekke en viktig kode i batteriverden

Mange dyre produkter er avhengige av batterier for å leve videre, paradoksalt nok er de også ulønnsomme å reparere.

– Battericellene koster ikke mye, men norske lønninger er så høye at vi må finne en smartere måte å jobbe på. Med miljøstipendet fra Norsirk skal vi identifisere og løse flaskehalsene for batterireparasjon, sier Greg Marton i Battkomp.

Miljøstipendet for 2022 ble tildelt Battkomp for å utvikle og forbedre reparasjon av mellomstore batterier (batteripakker mellom 200-2000 Wh), og dermed bidra til å fremme Norsirks samfunnsansvar gjennom å forlenge levetid til batterier og elektrisk utstyr. Mellomstore batterier er nøkkelen til å øke levetiden for mye dyrt og spesialisert utstyr. Det kan være rullestoler, gaffeltrucker, lastesykler og militært utstyr.

– Tildelingen vil bidra til å utvikle og forbedre håndteringen av mellomstore batterier. Vi retter her

Vi er NORSIRK

Stig Ervik
Administrerende direktør / CEO
Mobil +47 90770700
stig@norsirk.no

Zlatko Kazaz
Driftsdirektør / director operations
Mobil +47 47398870
zlatko@norsirk.no

Guro Kjorsvik Husby
Kommunikasjonsdirektør / CCO
Mobil +47 99500518
guro@norsirk.no

Eva Maritdatter
Fagsjef Emballasje
Mobil +47 92825758
eva@norsirk.no

Morten Onsrud
Fagsjef batterier
Mobil +47 95084104
morten@norsirk.no

Anastasiia Moldavska
Prosjektleder bærekraft og analyse
Mobil +47 96830938
anastasiia@norsirk.no

Mats Bardal
Økonomidirektør / CFO
Mobil +47 41472397
mats@norsirk.no

Stian Holmen
Salgsdirektør
Mobil: +47 91571033
stian@norsirk.no

Hege Skodje
Key Account Manager
Mobil +47 46611122
hege@norsirk.no

Christine Ellingsen
Rådgiver
Mobil +47 99712262
christine@norsirk.no

Shan Younis
Key Account Manager
Mobil +47 91181230
shan@norsirk.no

Abbas Bagherzadeh
Key Account Manager
Mobil +47 90121806
abbas@norsirk.no

Anita Veberg
Administrasjonssjef
Mobil: +47 90571163
anita@norsirk.no

Styret i NORSIRK består av følgende representanter

Styreformann
Bjørn Stordrange, Sands

Styremedlemmer
Jan Røsholm, Elektronikkbransjen
Pål Haugen, Styreformann i Elektronikkbransjen
Fredrik Syversen, IKT-Norge
Runar Jacobsen, Follo Ren
Arve Aasmundseth, Real Training AS
Jan Fredrik Hagen, Moccamaster Scandinavia AS
Erik Mikalsen, Canon AS

Telefon Norsirk: +47 4000 4201

Idar André Haslerud
Fagsjef EE-avfall
Mobil +47 91196378
idar@norsirk.no

Roger Eibakk
Partneransvarlig
Mobil +47 97775732
roger@norsirk.no

Sven Hegre
Salgsingeniør
Mobil: +47 45206254
sven@norsirk.no

www.norsirk.no

adm@norsirk.no

Tlf.: 4000 4201